

Преса м. Нетішина на переломі ХХ-ХХІ ст.

Пресу нині по праву називають трибуною демократії і гласності, дійовим засобом боротьби за утвердження соціально-економічних перетворень, виразником громадської думки. Засоби масової інформації вносять значний вклад в очищення суспільства від рутинерства і застою утверджуючи атмосферу викорінення негативних явищ в нашому суспільстві, пошуку нових форм процесу демократизації та втілення в життя економічних реформ.

Преса є могутнім знаряддям впливу на людей, їх цю свідомість. З одного боку, вона доводить до свідомості людей сутність політики держави, управлінських рішень, орієнтує їх у масі соціальних подій, формує громадську думку, утверджує систему соціальних цінностей, зразків поведінки. З іншого – вона є знаряддям «зворотного зв'язку» – виявлення ставлення мас до рішень державних інститутів та політичних лідерів до подій у державі і за рубежом, а також каналом надходження пропозицій і критичних зауважень, сигналів про функціонування різних органів управління і їх керівників.

Цей короткий екскурс про періодичні друковані видання в Нетішині, перша спроба висвітлення історії як ЗМІ, що виходять зараз, так і про вже забутих, а декому і зовсім невідомих газет, які в свій час видавалися у місті енергетиків.

У 1981 р., коли масштаби будівництва почали інтенсивно зростати, партком, об'єднаний будівельний комітет, комітет комсомолу та Управління будівництва Хмельницької АЕС вирішили започаткувати свій друкований часопис, який би висвітлював хід будівництва ХАЕС. На той час це було нормою. Всі великі радянські будови обов'язково мали власну газету, на шпальтах якої віддзеркалювалися трудові здобутки та життя робітничих колективів, висвітлювалися підсумки соціалістичного змагання, друкувалися виступи як керівників, так і простих робітників, багато іншої різноманітної інформації й фотоілюстрацій.

Перший номер газети апарату управління будівництва ХАЕС під редактуванням В. Басирова побачив світ 1 грудня 1981 р. На першій сторінці зі статтею «Сила слова» виступив секретар парткому О. І. Лапко. Він підкреслив, що це спільне видання розпочинає літопис атомного гіганта не тільки на Хмельниччині, але й в республіці.

«Наша преса – гостра зброя партії. Тому дуже важливо, щоб на сторінках газети всебічно показувати досягнення нашого економічного та соціально-політичного розвитку, виховувати у людей почуття гордості за великі завоювання соціалізму, який зв'язав в одне ціле інтереси особистості з інтересами всього суспільства.

Радянські журналісти – правофлангові нашого ідеологічного фронту, бійці його передової. Бути завжди попереду, партійним словом запалювати маси на трудові звершення, мобілізувати та організувати їх – в цьому редакція газети «Энергостроитель» повинна бачити свій першочерговий обов'язок».

На першій сторінці також були надруковані привітання колективу редакції, авторам та читачам газети від відділу пропаганди та агітації Хмельницького обкому Компартії України, редакції обласної газети «Радянське Поділля», бюро обласної організації Союзу журналістів СРСР та редакції газети «Молодь України».

Друга сторінка заповнена виступами: начальника управління будівництва І. Малюка, голови об'єднаного будком А. Третьяка та бригадира комплексної комсомольсько-молодіжної бригади, депутата обласної Ради народних депутатів, делегата XXVI з'їзду КПРС В. Бобрової, у яких говорилося про трудові здобутки, темпи будівельно-монтажних робіт, трудову дисципліну, удосконалення форм та методів соціалістичного змагання.

У кореспонденції «На орбіті дружби» польський спеціаліст П. Капчик підбив підсумки спільної роботи на інтернаціональній будові, наголосивши, що у спільній співпраці радянських і польських будівельників можна буде добитися високих виробничих показників та зміцнити братню інтернаціональну дружбу.

«Ударній комсомольській – ударну працю!» – такий заголовок третьої сторінки. Вона відкривається матеріалом з першої комсомольської звітно-виборної конференції, в якому надруковані тези зі звітною доповіді секретаря комітету комсомолу Юрія Орла, подано виступи делегатів конференції: механіка ЖБУ-2 Я. Тихана, комісара оперативного комсомольського загону Д. Сперкача та маляр-штукатура Т. Бойка. На цій же сторінці надруковано склад новообраного комітету комсомолу та список делегатів на XXXIX міську конференцію, які були обрані на I конференції комсомольської організації будівництва Хмельницької АЕС.

Четверта сторінка підготовлена журналом «Ранок». Тут привітання від шефів – редакційної колеги журналу ЦК ЛКСМ України «Ранок» та його головного редактора Володимира Бурбана, поезії Миколи Сингаївського, Василя Моргуна, Володимира Мордана та ліричні замальовки інших авторів.

Перший номер щотижневика «Энергостроитель» був віддрукований тиражем 2000 примірників, і протягом майже 26 років ця цифра постійно змінювалася. Найбільшим тираном був у середині 80-х років минулого століття і становив більше 5000 екземплярів. Подальший вихід часопису тісно пов'язаний з виробничою діяльністю УБ ХАЕС, життям та дозвіллям трудового колективу, мешканців міста енергетиків. Згодом з російської газета поступово перейшла на українську мову. В даний

час газета «Енергобудівник» є друкованим органом Управління будівництва Хмельницької АЕС, виходить на восьми сторінках тиражем 1010 примірників. Ось імена редакторів часопису: Валерій Басиров, Микола Заріцький, Олександр Радишевський, Михайло Ільчук, Микола Панасюк. Зараз газету редагує Петро Войтович.

На 1 червня 2007 р. у світ випущено 1322 номери.

Під час масових акцій протесту громадкості проти нарощування потужностей на Хмельницькій АЕС, у кінці 80-х – на початку 90-х років минулого століття перед Дирекцією та колективом Хмельницької АЕС постало питання щодо інформування населення про стан справ на електростанції та рівень гамма-випромінення у 30-км зоні. Так з'явився «Інформаційний бюлетень», підготовлений та випущений лабораторією охорони навколишнього середовища та відділом охорони праці і техніки безпеки Хмельницької АЕС. Згодом до цієї акції приєдналися інші відділи та служби, зокрема – відділ ядерної безпеки, служба засобів диспетчерського та технологічного управління тощо.

На сторінках цього видання виступали провідні спеціалісти в галузі атомної енергетики, друкувалася різноманітна статистична інформація про роботу АЕС, результати роботи комісії АН СРСР на ХАЕС, постанови, що стосувались роботи енергетичного комплексу, наводилися техніко-економічні показники роботи ХАЕС, таблиці результатів контролю доз гамма-випромінення на місцевості навколо станції. Протягом 1990 р. було випущено всього п'ять номерів, кожен з яких був надрукований тиражем 3000 екземплярів, об'ємом 0,5 друкованого аркуша. Відповідальною за випуск була Ірина Бочкова.

У липні 1991 р. вийшов сигнальний номер газети «Хмельницкая АЭС», засновником якої стали адміністрація та трудовий колектив Хмельницької АЕС, а у вересні – перший номер часопису. З 1994 р. газету перейменовано у «Перспективу». Протягом всього цього періоду журналісти інформують читачів Нетішина про виробничу діяльність спочатку першого, а в даний час – обох енергоблоків ХАЕС, хід планово-попереджувальних ремонтів, друкують виступи та інтерв'ю з спеціалістами станції, цікавими людьми свого підприємства і міста. Подають багато культурно-освітньої та спортивної інформації, висвітлюють та коментують події з життя трудового колективу АЕС, міста, звіти профспілкових конференцій, семінарів, нарад та сесій міської ради.

Зараз газета «Перспектива» щотижня виходить українською та російською мовами, на восьми сторінках, обсягом 1,44 друкованого аркуша, тиражем 3000 екземплярів і розповсюджується безкоштовно.

Першим редактором видання був Ігор Петровський, а з грудня 1991 р. і по сьогоднішній час – Віктор Гусаров, член Національної спілки журналістів України, секретар Нетішинської міської журналістської організації. На 1 червня 2007 р. у випущено 823 номери газети.

Перший сигнальний номер «Нетішинського вісника» – друкованого органу міської ради народних депутатів вийшов 30 вересня 1991 р. Як і прийнято у таких випадках, на першій сторінці нового часопису – звернення редакційного колективу до читачів, напутнє слово голови Нетішинської міської ради народних депутатів Івана Гладуняка, опитування мешканців міста на тему: «Якою ви хочете бачити нову газету?».

На другій сторінці – інтерв'ю з головним архітектором Нетішина Володимиром М'ясниковим, нотатки про нашу духовність і культуру.

Третя сторінка заповнена матеріалами про заготівлю овочів на зиму базовою робітничого постачання ХАЕС, до 125-річчя з дня народження Михайла Грушевського та розповіддю про «гірку долю баби Марії з вулиці Горького».

Четверта сторінка відкривається літературним куточком, друкуються кросворд та церковний календар.

Наступний, другий номер «НВ» був віддрукований у листопаді, і до кінця 1991 року газета більше не виходила. Тираж кожного номера складав 3000 примірників. Редактором був уродженець с. Крупець Володимир Баталов.

Регулярний випуск часопису розпочався з січня 1992 р. Газета виходила щосуботи. Виконував обов'язки редактора Андрій Кантоністов. З листопада цього ж року редактором став Микола Заріцький. Згодом газета виходила двічі на тиждень, тираж її зріс майже до 14 тисяч примірників, і газета розповсюджувалась не тільки у Нетішині, але й у Славутському районі.

З самого початку свого виходу газета була рупором міської влади, і на своїх сторінках редакція газети намагалася бути у центрі подій міста та регіону. Журналісти бралися за різноманітні теми з професійної та виробничої діяльності влади, трудових колективів підприємств та організацій, приватних структур малого та середнього бізнесу тощо. Газета також друкувала тематичні сторінки.

Нині засновниками газети є міська рада і трудовий колектив редакції газети. Шістнадцятисторінковий щотижневик широко висвітлює життя Нетішина, здобутки та проблеми, які повсякденно супроводжують громаду міста на тернистому шляху державного будівництва. Сьогодні тираж «НВ» складає 2800 примірників, обсяг одного – 4 умовні друковані аркуші. На 1 червня 2007 р. вийшло 1313 номерів. Редактор газети – Ольга Мороз, член Національної спілки журналістів України, депутат міської ради п'ятого скликання від партії «Наша Україна».

12 жовтня 1991 р. мешканцям Нетішина було запропоновано перший і останній номер міської російськомовної громадсько-політичної газети «Утро Полесья», котру заснувала колегія керівників промислових підприємств м. Нетішина. На сторінках газети розміщено матеріали про цілі і завдання, які поставили перед собою її засновники та редакційний

колектив, інтерв'ю з працівниками Хмельницького монтажного управління «Теплоенергомонтаж»; розповіді про прикордонника Славутського Червонопрапорного прикордонного загону О. В. Артамонова та голову міської ради ветеранів війни Г. В. Шеліванову. Привертала увагу стаття про гостру політичну боротьбу між різними новонародженими партіями, фоторепортаж про місто над Горинню.

Тираж цього видання склав 3000 екземплярів. Редагував газету Віктор Гусаров.

У другому півріччі 1993 р. у в місті енергетиків виходив рекламно-інформаційний огляд «Шанс». Засновником виступив колектив редакції, а спонсорувало випуски ВП «Атоменергоремонт». Це видання на чотирьох сторінках форматом А-3 було суто рекламно-інформаційним. Проіснувало воно недовго: було видано вісім номерів. Газета друкувалась українською та російською мовами два рази на місяць. Редагувала її Ніна Бойко.

На початку третього тисячоліття число міських газет поповнилось досить незвичним часописом під назвою «Вісник малозахисених». Видала його Хмельницька обласна громадська організація «З'єднання борців за справедливість»; загалом це був додаток до газети «Точка зору. Рівне». Він вийшов у липні 2001 р.; редактор – А. Войтко. Наступний номер вже вийшов як газета Хмельницького обласного «З'єднання борців «За справедливість». Згодом видання реформувалось, і тепер це – «Загальнодержавна інформаційна громадсько-політична газета». Засновник – все та ж громадська організація «З'єднання борців «За справедливість.»

На своїх сторінках видання намагається порушувати злободенні питання малозахисених верств населення та громадян, які потребують практичної та юридичної допомоги. У газеті започатковано рубрики: «Діалог з владою», «Дискусійний клуб політичного прогнозування», «Дискримінація малозабезпечених» та інші. Основні принципи, тематична спрямованість: захист інтересів скривджених, принижених, знедолених і несправедливо ображених; надання юридичних консультацій. Газета видається на гранти міжнародних благодійних організацій за проектами, що здійснюються при підтримці «Фонду сприяння демократії», Посольства США в Києві, Фонду Ч. С. Моттана та «Єднання» в рамках програми «Загальні цілі», Фонду розвитку українських ЗМІ того ж таки Посольства США.

Крім цього, редакційна рада «ВМ» видає додаток «Гаряча інформація», який виходить у зв'язку з надзвичайними подіями в місті та регіоні. Тепер газета видається за фінансової підтримки Міжнародного фонду «Відродження.» періодичність – два рази на місяць, тираж 3000 примірників. Формат видання А-3 на чотирьох сторінках. На 1 червня 2007 р. випущено 88 номерів. Очолює колектив голова редакційної ради Анатолій Войтко.

Ще одна безкоштовна щотижнева рекламно-інформаційно газета – «Нетішинські оголошення». Її засновником та редактором є Володимир

Харченко. Це видання розповсюджується, крім Нетішина, ще й у Славуті та Острозі. Воно побачило світ 17 лютого 2004 р. друком на двох сторінках, форматом А-3, накладом 2000 примірників. Нині, газета видається щовівторка на восьми сторінках, тираж 3000 примірників. На 1 червня 2007 р. випущено 169 номерів.

«Час Молоді» – міська молодіжна газета; видається з вересня 2006 р. Але підвалини цього видання були закладені ще на початку 2001 р., коли у «Нетішинському віснику» було вміщено сигнальний номер спецвипуску газети для молоді «Тінейджер». Це видання відкрило двері для творчої та обдарованої молоді, яка може тут розкрити свій талант, проявити себе, знайти нових друзів. За допомогою газети молодий та енергійний редакційний колектив докладає зусиль, щоб молодь не стояла осторонь життя міста, а брала в ньому якнайактивнішу участь.

Творчі доробки газети – це статті, кореспонденції, замальовки, вірші учнів загальноосвітніх шкіл міста енергетиків та інших диспувачів газети, які не байдужі до проблем та життя підростаючого покоління, котре уособлює майбутнє нації, держави, зрештою, батьків. Основна мета творчого колективу – допомогти представникам «країни дитинства» ввійти у світ дорослих, вийти на самостійну життєву дорогу не лише з точки зору громадського, а насамперед, морального обов'язку.

Постійні рубрики газети, які припали до вподоби читачам, – «Парад особистостей», «Молодь і місто», «Знайди себе», «Що? Де? Коли?», «Мистецький мікс», «Справи житейські» та інші. На шпальтах молодіжки також друкуються різноманітні конкурси, вікторини, довідник ерудита тощо.

Газеті дали життя і продовжують посилено допомагати фінансово приватні підприємці, вони ж її співзасновники Олександр Ситник та Валерій Преподобний. До складу співзасновників також входять молодіжна громадська організація «Нетішинська молодіжна біржа», відділ у справах сім'ї та молоді виконавчого комітету Нетішинської міської ради.

Молодіжний часопис виходить двічі на місяць, форматом А-4 на 12 сторінках, тиражем 1500 екземплярів. Редактор газети Руслана Чернюк. На 1 червня 2007 р. випущено 42 номери.

На початку листопада цього року колектив редакції газети «Нетішинські вісті» буде відзначати першу річницю з часу виходу свого першого номера. Засновник і видавець нової газети – підприємець, депутат міської ради п'ятого скликання від Партії Регіонів Володимир Соснов. Це «новоспечене» видання в основному є опозиційним до місцевої влади і на своїх сторінках намагається пропагувати позицію «регіоналів», нав'язуючи іноді читачам матеріали шовіністичного спрямування. Постійно критикує місцеву владу за прорахунки в прийнятті кадрових рішень та недолугості деяких чиновників, які своїми вчинками дискредитують місцеву владу.

Безперечно, у деяких випадках, ця критика є конструктивною, але інколи і навпаки – робиться багато невиправданого галасу.

Позиція редакції загальнополітичної, інформаційної газети «Нетішинські вісті» в більшій мірі спрямована на критику влади, а не на забезпечення конструктивізму в подоланні негативних явищ у нашому суспільстві, пошуку спільних і дієвих варіантів та пропозицій стосовно виходу із ситуацій, які виникають на шляху побудови демократичного і цивілізованого суспільства.

Газета виходить два рази на місяць українською та російською мовами, верстається та друкується в багатьох кольорах, за власні кошти і на обладнанні приватного підприємця Н. Соснової. Тираж складає 1000 примірників, обсяг видання – 3 умовні друковані аркуші А-4. На 1 червня 2007 р. випущено 13 номерів.

Ось короткий огляд історії, змісту і тематичного спрямування нетішинської періодики. Частина міських ЗМІ виставлена у вітрині в залі історії м. Нетішина і ХАЕС, звідки також можна дещо дізнатися про історію головних часописів міста-супутника, а також про окремих журналістів та їх внесок у розвиток преси атомобудівників та енергетиків.

Джерела

1. Энергостроитель. – 1981. – №1. – 1 декабря.
2. Информационный бюллетень. – 1991. – №№ 2, 3, 4.
3. Хмельницкая АЭС. – сигнальный выпуск. – 1991. – №1. – июль.
4. Хмельницкая АЭС. – 1991. – №1. – сентябрь.
5. Нетішинський вісник. – сигнальний выпуск. – 1991. – №1. – вересень.
6. Утро Полесья. – 1991. – №1. – 12 октября.
7. Шанс. – 1993. – №2. – липень.
8. Вісник малозахисних. – 2001. – №1. – липень.
9. Нетішинські оголошення. – 2004. – №1. – 17 лютого.
10. Тінейджер. – спецвипуск «Нетішинського вісника». – сигнальний номер. – 2001. – 24 лютого.
11. Час молоді. – 2005. – №1. – 13-26 вересня.
12. Нетішинські вісті. – 2006. – №1. – 2 листопада.